

Sygn.akt III AUa 1069/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SA Teresa Suchcicka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 października 2017 r. w B.

sprawy z odwołania I. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty socjalnej

na skutek apelacji wnioskodawczyni I. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 lipca 2016 r. sygn. akt IV U 2522/15

I. oddala apelację;

II. przyznaje radcy prawnemu I. M. wynagrodzenie z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 240 (dwieście czterdzieści) złotych powiększone o należny podatek od towarów i usług i nakazuje wypłacić tę kwotę ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Olsztynie.

SSA Teresa Suchcicka SSA Alicja Sołowińska SSA Bożena Szponar - Jarocka

Sygn. akt III AUa 1069/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 10 listopada 2015 r. odmówił I. G. prawa do renty socjalnej, ponieważ komisja lekarska ZUS nie uznała ubezpieczonej za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

W odwołaniu od tej decyzji I. G. wniosła o przyznanie jej prawa do renty socjalnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 22 lipca 2016 r. oddalił odwołanie oraz przyznał od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Olsztynie) r.pr. I. M. z Kancelarii w O. kwotę 221,40 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił, że I. G. cierpi na wysoką krótkowzroczność astygmatyczną zwyrodniającą oboje oczu oraz duże niedowidzenie oka lewego, ale te schorzenia nie skutkują całkowitą niezdolnością ubezpieczonej do pracy. Zaznaczył, że warunkiem wstępnym przyznania świadczenia w postaci renty socjalnej jest rozpoznanie całkowitej niezdolności do pracy, która zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej musi mieć swoje źródło w schorzeniach, powstałych w okresach referencyjnych, tj. przed ukończeniem 18 lat życia lub w takcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, ale przed ukończeniem 25 roku życia. W celu oceny stanu zdrowia odwołującej Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego okulisty. Biegła rozpoznała u ubezpieczonej wysoką krótkowzroczność astygmatyczną zwyrodniającą oboje oczu oraz duże niedowidzenie oka lewego, a na tej podstawie stwierdziła, że odwołująca jest praktycznie osobą jednooczną, ale z uwagi na jej średnie wykształcenie jest zdolna do wykonywania wielu prac biurowych, na portierni, lekkich prac fizycznych. Z tego względu biegła nie uznała odwołującej za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Sąd podkreślił, że sąd dokonuje oceny opinii biegłego na podstawie kryteriów zgodności z zasadami logiki, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia skuteczności wyrażonych w niej wniosków, bez wkraczania w sferę wiedzy specjalistycznej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1990 r., I PR 148/90, OSP 1991, z. 11-12, poz. 300; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 Nr 4, poz. 64; wyrok z dnia 15 listopada 2000 r., IV CKN 1383/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04). Aby ocena taka w ogóle była możliwa, przyjmuje się, że integralnymi elementami treści każdej prawidłowo sporządzonej opinii winny być: sprawozdanie z dokonanych czynności i spostrzeżeń, odpowiedzi na postawione biegłemu pytania, udzielone w sposób kategoryczny i jego wnioski oraz uzasadnienie pozwalające na sprawdzenie przez sąd logicznego toku rozumowania. Opinia powinna być także wyczerpująca, a zatem odnosić się do wszystkich kwestii zawartych w tezie dowodowej postanowienia sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., II UKN 55/98, OSNAPiUS 1999 Nr 10, poz. 351), zawierać uzasadnienie sformułowane w sposób przystępny i zrozumiały także dla osób nieposiadających wiadomości specjalnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 25 kwietnia 2012 r., I ACa 356/12).

Mając na uwadze te kryteria, Sąd Okręgowy stwierdził, że opinie biegłej są kategoryczne, rzeczowe, wyczerpujące, należyście uzasadnione, a także wydane z uwzględnieniem całej dostępnej, znajdującej się w aktach sprawy i przedstawionej przez odwołującą dokumentacji medycznej. W tej sytuacji Sąd nie znalazł podstaw do dopuszczenia dowodu z kolejnej opinii biegłego, o co wnioskował pełnomocnik ubezpieczonej.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Pełnomocnik I. G. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. błędne ustalenia faktyczne, które miały wpływ na treść wyroku, prowadzące do ustalenia, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy, podczas gdy jest praktycznie osobą jednooczną, co uniemożliwia jej podjęcie jakiegokolwiek zatrudnienia,
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez uznanie za wiarygodne wniosków zawartych w opinii biegłego okulisty dnia 9 lutego 2016 r., w sytuacji gdy choruje na oczy od urodzenia, od 3 roku życia nosi okulary korekcyjne, praktycznie nie widzi, wada oka prawego wynosi 17 dioptrii, zaś lewego nie jest nawet mierzona; wzrok odwołującej stale pogarsza się, dlatego trudno uznać opinię biegłego za logiczną i spójną, a wnioski w niej zawarte za właściwe,
3. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. ominięcie wniosku dowodowego odwołującej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego okulisty celem wyjaśnienia spornych okoliczności dotyczących stanu zdrowia odwołującej.

Wskazując na te zarzuty, pełnomocnik odwołującej wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie, uwzględnienie odwołania i ustalenie całkowitej niezdolności odwołującej do pracy oraz przyznanie jej

renty socjalnej, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania oraz orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym o kosztach zastępstwa procesowego w apelacji. Pełnomocnik odwołującej wniósł również o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym przyznanie pełnomocnikowi ustanowionemu w ramach pomocy prawnej świadczonej z urzędu wynagrodzenia, które nie zostało opłacone ani w całości, ani w części przez stronę. Dodatkowo pełnomocnik odwołującej wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu okulistyki.

W toku postępowania apelacyjnego I. G. złożyła dodatkową dokumentację medyczną i podtrzymała wnioski zawarte w apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Z materiału dowodowego sprawy wynika, że I. G. została zaliczona do drugiej grupy inwalidów na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia 7 lutego 1990 r. Zgodnie z tym orzeczeniem inwalidztwo odwołującej istnieje od dzieciństwa, jest spowodowane stanem narządu wzroku i ma charakter trwały. Do dnia 30 września 2003 r. renta socjalna była wypłacana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w N., natomiast od dnia 1 października 2003 r. (tj. od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej) była przyznawana i wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W tym zakresie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., rozpoznając wniosek odwołującej z dnia 25 sierpnia 2003 r., wydał w dniu 2 października 2003 r. decyzję, na podstawie której przyznał odwołującej rentę socjalną od dnia 1 października 2003 r. Organ rentowy nie ocenił stanu zdrowia odwołującej, ale opierał się na orzeczeniu Obwodowej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia z dnia 7 lutego 1990 r., która zaliczyła odwołującą do drugiej grupy inwalidów na stałe. Na tej podstawie organ rentowy przyznał odwołującej rentę socjalną na stałe.

W dniu 17 listopada 2010 r. odwołująca złożyła wniosek o rentę rodzinną. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 9 grudnia 2010 r. ustalił, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy, co stanowiło podstawę wydania przez organ rentowy decyzji z dnia 4 stycznia 2011 r., odmawiającej odwołującej prawa do renty rodzinnej po zmarłym K. G..

Z uwagi na stwierdzone rozbieżności między orzeczeniami co do ustalonego stopnia niezdolności do pracy sprawa I. G. została rozpatrzona w trybie nadzoru nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie. Sprawa odwołującej została przekazana do ponownego rozpatrzenia przez komisję lekarską ZUS, która w dniu 16 października 2015 r. wydała orzeczenie o braku całkowitej niezdolności odwołującej do pracy. Na tej podstawie organ rentowy zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 10 listopada 2015 r. wstrzymał I. G. wypłatę renty socjalnej od dnia 1 grudnia 2015 r., tj. od najbliższego terminu płatności.

Zarówno w odwołaniu od tej decyzji, jak i w toku postępowania apelacyjnego (pismo z dnia 19 września 2017 r.) I. G. odwołuje się do niesprawiedliwego (jej zdaniem) wstrzymania wypłaty renty socjalnej, pomimo przyznania jej prawa do tego świadczenia na stałe na mocy orzeczenia z 1990 r. W tej sytuacji w pierwszej kolejności rozważeniu podlega kwestia dopuszczalności weryfikowania przez organ rentowy decyzji w przedmiocie prawa do renty przyznanej jako renta inwalidzka w stanie prawnym obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej.

W orzecznictwie istnieją rozbieżności dotyczące dopuszczalności weryfikacji niezdolności do pracy u ubezpieczonego, mającego ustalone prawo do świadczenia na stałe (na podstawie prawomocnego wyroku sądowego bądź na podstawie prawomocnej decyzji organu rentowego). Zgodnie z pierwszym poglądem nie jest dopuszczalne kwestionowanie przez organ rentowy niezdolności do pracy osoby, która przed dniem 1 września 1997 r. była nieprzerwanie od dziesięciu lat inwalidą i z tego tytułu pobierała rentę, a zmiana stanu prawnego od dnia 1 września 1997 r. nie daje podstaw do przeprowadzania badań kontrolnych takich osób (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2002 r., II UKN 747/00; z dnia 6 września 2000 r., II UKN 693/99; z dnia 17 lipca 1996 r., II URN 13/96; z dnia 7 kwietnia 1994 r., II URN 8/94). Za dominujący w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych jest jednak

pogląd, który dopuszcza taką weryfikację niezależnie od okresu trwania inwalidztwa i wskazuje na zobowiązanie rencisty, którego prawo do świadczenia zostało ustalone „na stałe”, do poddania się badaniom lekarskim, jeżeli są one niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń określonych ustawą (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 kwietnia 2016 r., III UK 120/15; z dnia 26 września 2006 r., II UK 259/05; z dnia 19 kwietnia 2006 r., II UK 143/05; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I UZP 7/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 czerwca 2013 r., III AUa 1508/12).

Sąd Apelacyjny orzekający w niniejszej sprawie podziela ten drugi pogląd. Należy zauważyć, że niezdolność do pracy, jako przesłanka prawa do świadczeń, jest ściśle związana ze zdrowiem ubezpieczonego (stopniem naruszenia sprawności organizmu) oraz z rokowaniem co do odzyskania przez niego zdolności do pracy zarobkowej (art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych). Jest stanem, który może ulegać zmianom, w związku z czym określenie „trwała niezdolność do pracy” i „renta stała” są pojęciami prawnymi mającymi inną treść niż w języku potocznym, odpowiadającą raczej określeniom „niezdolność orzekana na czas określony” i „niezdolność orzekana na czas nieokreślony”. Renta stała w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 982 z późn. zm.) jest odnoszona do trwałości całkowitej niezdolności do pracy, a nie „trwałości” prawa do renty. Należy zwrócić uwagę, że niezdolność do pracy co do zasady orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, z zastrzeżeniem, że może być orzeczona na okres dłuższy, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań co do odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu (art. 13 ust. 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 15 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej). Orzeczenie o niezdolności do pracy na okres dłuższy niż 5 lat nie jest orzeczeniem stwierdzającym tę niezdolność na zawsze, lecz tylko prognozą, zgodną ze stanem wiedzy medycznej, że wcześniej nie zajdą zmiany zdrowia badanego, uzasadniające zmianę oceny niezdolności do pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I UZP 7/11).

Prawo do weryfikacji przez organ rentowy stanu zdrowia osoby pobierającej świadczenie rentowe wynika również z art. 107 ustawy emerytalnej, który na mocy art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej stosuje się odpowiednio do ustalania prawa do renty socjalnej. Zgodnie z tym przepisem prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Przepis ten znajduje zatem zastosowanie do oceny stanu zdrowia (pod kątem przesłanki niezdolności do pracy) w okresie, kiedy osoba uprawniona ma przyznane świadczenie. Wynika to wprost z jego treści, gdyż stanowi on, że "prawo (...) ulega zmianie". Oznacza to, że dopuszczalne jest przeprowadzenie przez organ rentowy badania lekarskiego na wniosek lub z urzędu w celu ustalenia zmiany stopnia niezdolności do pracy, braku tej niezdolności lub jej ponownego powstania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I UZP 7/11). W tej sytuacji można stwierdzić, że renta z tytułu niezdolności do pracy jest ze swej natury świadczeniem przysługującym uprawnionemu tylko w okresie spełnienia warunków do jej przyznania, a więc w okresie rzeczywistej niezdolności do pracy. Wbrew twierdzeniom odwołującej, renty nie traktuje się jako prawa nabytego raz na zawsze, dożywotnio, nie podlegającego jakiegokolwiek weryfikacji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 czerwca 2013 r., III AUa 1508/12).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dążył do wyjaśnienia, czy na dzień wydania zaskarżonej decyzji organu rentowego odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego – zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej – 1) przed ukończeniem 18. roku życia; 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia; 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Osobie, która spełni te warunki przysługuje, stosownie do art. 4 ust. 2 tej ustawy, renta socjalna stała (jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała) albo renta socjalna okresowa (jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa). Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy - w myśl art. 5 ustawy o rencie socjalnej - dokonuje się na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm., zwanej dalej „ustawą emerytalną”). Przepis art. 15 powołanej ustawy wskazuje zaś, że w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy emerytalnej. Stosownie do art. 12 ustawy emerytalnej, który znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie poprzez wyżej wskazane odesłanie

z art. 15 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy, zgodnie z art. 13 ustawy emerytalnej, uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” i „naruszenie sprawności organizmu” w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej nie są tożsame i stany te mogą powstać w różnych momentach. Całkowita niezdolność do pracy, będąca przesłanką prawa do renty socjalnej, może powstać po upływie okresów wskazanych w art. 4 ust. 1 tej ustawy, ale dla nabycia prawa do renty socjalnej istotne jest, aby przyczyna naruszenia sprawności organizmu powodująca całkowitą niezdolność do pracy powstała nie później niż w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2016 r., I UK 241/15). Ocena, czy wnioskujący o rentę jest całkowicie niezdolny do pracy, powinna być dokonana w dwóch płaszczyznach. Należy brać pod uwagę kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiejkolwiek pracy), jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarobkowania wykonywaniem jakiejkolwiek pracy). Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej jest więc osoba, która spełniła obydwa te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 grudnia 2004 r., I UK 28/04; z dnia 9 marca 2006 r., II UK 98/05).

W celu ustalenia stanu zdrowia odwołującej na dzień wydania zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji organu rentowego z dnia 10 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłej z zakresu okulistyki. Biegła rozpoznała u odwołującej wysoką krótkowzroczność astygmatyczną, zwyrodniającą oboje oczu, duże niedowidzenie oka lewego oraz stan po laserowej fotokoagulacji obwodu siatkówki obu oczu, ale w opinii podstawowej i uzupełniającej nie uznała odwołującej za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Z uwagi na złożoną przez odwołującą w postępowaniu apelacyjnym dokumentację lekarską oraz fakt, że odwołująca pobierała prawo do renty socjalnej przez okres 25 lat, Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z opinii innej biegłej z zakresu okulistyki. Druga biegła z zakresu okulistyki rozpoznała u odwołującej wysoką krótkowzroczność, zwyrodniającą oboje oczu, astygmatyzm niskiego stopnia oka prawego, początkową zaćmę oka lewego, stan po laseroterapii siatkówek obu oczu, zmiany zwyrodnieniowe w plamkach obu oczu (większe w lewym oku), niedowidzenie dużego stopnia lewego oka, zez rozbieżny lewego oka. Biegła odniosła się do wyników badań narządu wzroku przeprowadzonych w 2015 r. i w dniu badania sądowno-lekarskiego (14 czerwca 2017 r.) oraz stwierdziła, że w tym okresie stan narządu wzroku nie uległ pogorszeniu. Końcowo uznała, że rozpoznane u I. G. schorzenia okulistyczne nie powodują całkowitej niezdolności do pracy, ale wymagają okresowej kontroli okulistycznej.

Zdaniem Sądu drugiej instancji wydane w sprawie opinie dwóch biegłych z zakresu okulistyki są kompleksowe, rzetelne, w pełni uzasadnione oraz odnoszą się do stanu zdrowia odwołującej i okoliczności wynikających z całości dokumentacji medycznej, uwzględniając kwalifikacje zawodowe posiadane przez odwołującą (wykształcenie średnie). Opinie zostały wydane przez lekarzy właściwej specjalności, po uprzednim zapoznaniu się z dokumentacją medyczną odwołującej, a opinie podstawowe - także po jej przebadaniu. W treści opinii biegłe w sposób wyczerpujący ustosunkowały się do rozpoznanych u odwołującej schorzeń oraz oceniły ich wpływ na jej zdolność do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Wnioski wyprowadzone z tych opinii są jasne, logiczne i należycie umotywowane. Sąd Apelacyjny nie znajduje podstaw do podważenia wniosków płynących ze sporządzonych opinii ani nie ma żadnych podstaw do podważania fachowości, poziomu wiedzy i obiektywizmu biegłych lekarzy.

Należy zwrócić uwagę, że wydane opinie dwóch, niezależnych biegłych z zakresu okulistyki są zbieżne w swoich wnioskach. Z tych względów nie istniała potrzeba przeprowadzania przez sąd dowodu z opinii kolejnego (trzeciego) biegłego z zakresu okulistyki, dlatego na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oddalono wniosek dowodowy odwołującej o dopuszczenie dowodu z opinii nowego biegłego lekarza z tej specjalności. Nie ma uzasadnienia wniosek z kolejnej opinii biegłych tylko dlatego, że złożona opinia jest niekorzystna dla strony. Orzecznictwo sądowe przyjmuje, że samo niezadowolenie strony z wymowy dotychczas złożonych opinii nie jest wystarczającą przesłanką dopuszczenia kolejnego dowodu z opinii biegłych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2012 r., I UK 195/11; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2009 r., I UK 283/08; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97). O dopuszczeniu dowodu z kolejnej opinii biegłych nie może decydować wyłącznie wniosek strony, lecz zawarte w tym wniosku konkretne uwagi i argumenty podważające słuszność dotychczasowych opinii.

Zgodnie z wnioskami wynikającymi z opinii dwóch biegłych okulistów stan zdrowia odwołującej nie narusza sprawność jej organizmu w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do pracy. To oznacza, że na dzień wydania zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji organu rentowego z dnia 10 listopada 2015 r. odwołująca nie spełniła warunków niezbędnych do przyznania jej prawa do renty socjalnej na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej w zw. z art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze, apelacja odwołującej podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt I sentencji wyroku). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 15 ust. 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1801) – pkt II sentencji wyroku.

SSA Teresa Suchcicka SSA Alicja Sołowińska SSA Bożena Szponar-Jarocka